

ת"פ 7324/03/20 - מדינת ישראל נגד חוסאם עיד

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 7324-03-20 מדינת ישראל נ' עיד(עצור/אסיר
בפיקוח)

פרק 961/20 מספר פל"א 58955/2020 מספר פל"א
80278/2020

לפני כבוד השופט סארי ג'יוסי

המאשימה מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז חיפה - פלילי

נגד

הנאשם

חוסאם עיד

ע"י ב"כ עוה"ד ע. בוירא

גזר-דין

הנסיבות הצריכות לעניין

1. הנאשם, יליד 24.05.2001, הורשע ביום 04.11.2020 על-סמך הודאתו בעובדות כתב-האישום המתוקן (להלן: "כתב-האישום המתוקן"), במסגרת הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים, בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות - עבירה לפי סעיף 402(ב) + 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

2. על-פי עובדות כתב-האישום המתוקן, הנאשם ו-מ' יליד 25.08.2003, הם מכרים וחברים.

בתאריך 08.02.2020, בשעות הערב המאוחרות, נפגשו הנאשם ו-מ' (להלן: "השותף") ותכננו יחד לבצע שוד במכולת "עמיד" בכפר ערערה (להלן: "המכולת"). בין היתר, תכננו השניים, יחד את פרטי ביצוע השוד וחלוקת התפקידים ביניהם (להלן: "התוכנית").

בהמשך, ולצורך מימוש התוכנית, החליפו הנאשם ו-מ' בגדים והצטיידו בכפפות, כובעי גרב, אלת ברזל טלסקופית (להלן: "האלה") וסכין.

במסגרת התוכנית האמורה ולשם קידומה, סמוך לשעה 21:20, הגיעו הנאשם ו-מ', כשהם רעולי-פנים למכולת, כאשר

הנאשם אוחז באלה ו-מ' אוחז בסכין. הנאשם נכנס למכולת ו-מ' נשאר לשמור ולתצפת מחוץ למכולת סמוך לדלת הכניסה.

באותה עת שהו במכולת הקופאית ס.ר. (להלן: "המתלוננת") ושני אחיה הקטינים: ו.ר., יליד 19.06.2004 ו-מ.ר., יליד 25.10.2009.

הנאשם נופף באלה באופן מאיים לעבר המתלוננת ושני אחיה, ודרש מן המתלוננת שתיתן לו את הכסף שיש בקופה בכוונה לגנבו. מ.ר. נבהל ופרץ בבכי, המתלוננת בכתה וסירבה לתת לנאשם את הכסף, תוך שהיא מסבירה לו, כי המכולת אינה שלה. הנאשם ניסה לפתוח את הקופה ולא הצליח ו-ו.ר., בשל פחדו מן הנאשם, חיפש את המפתח של הקופה, אך לא מצאו.

בזמן זה, ניסו המתלוננת ו-מ.ר. להתקשר לאביהם, או אז איים עליהם באמצעות האלה, ודרש, כי יזרקו את הטלפון מידיהם. הנאשם התקדם אל עבר המתלוננת ואחיה, כשהוא מנופף באלה ומאיים עליהם ובשל איומיו ופחדם מפניו הם הניחו את הטלפון.

בהמשך למתואר לעיל, התפתח בין הנאשם לבין המתלוננת דין ודברים בנוגע לפתיחת הקופה, והלה שב ואיים עליה ועל אחיה באמצעות האלה, כאשר כל אותה עת המתלוננת שבה וביקשה, כי יניח להם וילך. הנאשם הורה למתלוננת לגשת לקופה ולבצע "עסקה" שתאפשר את פתיחת הקופה. בשל פחדה ממנו, פתחה המתלוננת את הקופה, הוציאה שטר של 200 ₪, מסרה אותו לנאשם, וסגרה את הקופה. הנאשם דרש, כי המתלוננת תיתן לו את כל הכסף מן הקופה ומשסירבה, רכן הנאשם לעבר הקופה, דחף את המתלוננת, הכניס ידיו לקופה, ונטל ממנה כ- 1,500 שח במזומן (להלן: **הכסף**).

הנאשם יצא מן המכולת, וברח מן המקום יחד עם מ', כאשר ברשותם הכסף, אותו נטלו ונשאו בצוואת.

3. כאמור כבר לעיל, הגיעו הצדדים להסדר-טיעון, ולפיו הנאשם חזר בו מכפירתו, הודה בעובדות כתב-האישום המתוקן, ולא נקבע כל הסדר לעניין העונש.

4. במועד ההרשעה, ביום 04.11.2020, הוריתי על קבלת תסקיר משירות-המבחן בנוגע לנאשם, הואיל וביום ביצוע העבירה, הנאשם היה מתחת לגיל 21, וביום 15.02.2021, התקבל התסקיר האמור.

תסקירי שירות-המבחן

5. מן התסקיר הראשון מיום 15.02.2021 עולה, כי הנאשם בן 22, בוגר 12 שנות-לימוד, טרם מעצרו עבד בגינון, והתכוון להשתלב בלימודי אדריכלות, שעה שכעולה מדבריו, הלה הצטיין בלימודיו, וסיים את כל הבגרויות, מלבד זו

באזרחות.

לאחר המעצר, כך צוין בתסקיר, עבר הנאשם למעצר באיזוק, בבית דודתו, ורק לאחרונה חזר לבית הוריו, באיזוק גם כן. עוד צוין, כי משפחתו של הנאשם מתפקדת, מקיימת הדדיות ביחסים, וקיים קשר קרוב ואחריות לתפקידים במשפחה.

עוד ובנוסף צוין, כי מעיון בגיליון הרישום הפלילי עולה, כי זוהי מעורבותו הראשונה של הנאשם עם החוק, וכי לטענת הנאשם משפחתו במצב סוציו-אקונומי יציב, והלה שלל את ביצוע השוד על רקע של קשיים כלכליים, אלא תיאר, כי לאחר שכנועים מצידו של החבר הוא הסכים לבצע את השוד מושא כתב-האישום המתוקן.

באשר לנסיבות השוד, ציין שירות-המבחן, כי לטענת הנאשם כאשר הוא ראה את המתלוננת ואת אחיה מפוחדים, הוא חשב לברוח מן המקום, אולם פחד מחברו, ועם יציאתו ממקום השוד, כך אליבא דנאשם, הוא מסר לחברו את כל הכסף, וציין, כי הוא אינו מוכן להתרועע עימו יותר. עוד עולה מקריאת התסקיר, כי מספר ימים לאחר השוד, בני משפחת המתלוננת תקפו אותו ואת משפחתו, פצעו אותם, תוך שימוש באלות ברזל ובנשק חם, וכי רק לאחר שנערך הסכם סולחה בין המשפחות, התאפשרה רגיעה ביחסים.

שירות-המבחן סבר, נוכח הערכת מסוכנות בינונית לביצוע עבירות אלימות בעתיד, וזאת בשים-לב לגילו הצעיר של הנאשם, הודאתו בביצוע העבירה, העדר הרשעות קודמות, ועריכת הסולחה, מחד-גיסא, חומרת העבירה, קשרים שוליים ואישור להפעלת אלימות במקרים מסוימים, עת מגלה הנאשם תובנה נמוכה לחומרת התנהלותו, והשפעתה על סביבתו, מאידך-גיסא, כי הלה לא התאים במועד כתיבת התסקיר להשתלבות בהליך טיפולי.

6. נוכח הטענות שהועלו במהלך הדיון, ביום 25.03.2021, מטעם הסניגור, לפיהן הנאשם הוזמן לפגישה ראשונה אצל קצינת-המבחן שנדחתה לפגישה נוספת לשם זימון מתורגמן לאותה פגישה נדחית, וכי הפגישה הנדחית התקיימה אף היא ללא נוכחות מתורגמן הגם שהוזמן, אך לא הגיע, הוריתי לשירות-המבחן להתייחס לדברים אלו.

ביום 04.04.2021 התקבלה התייחסות שירות-המבחן להחלטתי האמורה, במסגרתה צוין, כי הגם שאכן לבקשת הנאשם הוזמן מתורגמן לפגישה השנייה עם הנאשם, לא הגיע המתורגמן. יחד עם זאת, כך ציין שירות-המבחן, ניכר היה שהנאשם הרגיש בטוח יותר לבטא את עצמו בשפה העברית, וכי הפער בביטוי הרגשי לבטא אמפתיה כלפי המתלוננת ואחיה ולהבין את הפגיעה בהם, נבעה מתפיסה קורבנית ולא מאי-הבנת השפה העברית.

נוכח האמור, בשים-לב לבקשת הנאשם להורות על הזמנת תסקיר משלים, ולאחר שהתקבלה עמדת המאשימה, קבעתי ביום 22.04.2021, כך:

" מלכתחילה מצאה קצינת המבחן כי נוכחות מתורגמן נחוצה לשם קיום ראיון עם הנאשם, ומשום כך כאמור הוזמן מתורגמן לפגישה הנוספת. אמנם קצינת המבחן ציינה

כי במהלכה הסכים הנאשם לקיימה בשפה העברית ללא מתורגמן, והתרשמה כי "ביטא יכולת לבטא בשפה העברית עולמו הרגשי, סביב הפגיעה בו ובבני משפחתו..." , אלא שעדיין לא ניתן לשלול כי העדרו של מתורגמן הקשה על הנאשם לבטא את עצמו כפי שהיה מסוגל לעשות זאת בערבית.

בל נשכח, וזה העיקר, כי מצויים אנו בגדרי הליך פלילי ולקראת גזירת עונשו של הנאשם, ועל מעמדו של התסקיר בהליך זה אין צורך להכביר מילים, ודי להזכיר את החובה על-פי דין להזמין במקרה דנא.

מדובר בכלי חשוב לבחינת נסיבותיו של הנאשם, ובאמצעותו מתקבל מידע אישי רחב אודותיו, לרבות עמדתו כלפי סוגיות הקשורות למעורבותו בפלילים ופרטים נוספים חשובים. כמו כן בתסקיר מעלה שירות המבחן התרשמותו והערכתו לאופיו ואישיותו של הנאשם, בשלותו ונכונותו למעורבות טיפולית, הכרת הנאשם ומודעותו לחומרת התנהלותו והשפעתה על סביבתו ויחסו אליה, הבעת חרטה ואמפתיה לקרבן ועוד. על כן נודעת חשיבות רבה לכך שלנאשם יתאפשר לבטא את עצמו בצורה ברורה וממצה בעניינים אלה, בשפת אם תוך יכולת קלה יותר לברור המילים והביטויים המתאימים, ללא קשיי הבעה ודיבור, ומכאן גם העדיפות הברורה לניהול המפגש והשיחה בשפה זו.

הבקשה מתקבלת והנני מורה על הזמנת תסקיר משלים אשר יערך לאחר קיום ראיון מחדש עם הנאשם בנוכחות מתורגמן, או על ידי קצין/נת מבחן הדוברים את השפה הערבית". (ההדגשה אינה במקור).

7. ביום 24.05.2021, הוגש תסקיר משלים המבוסס על מפגש באמצעות מתורגמן לשפה הערבית, ובמסגרתו צוין, כי הנאשם הדגיש, שבמפגשים שהתקיימו ללא מתורגמן הוא התקשה להסביר את עצמו באופן מותאם, כי הוא מכיר בפגיעתו במתלוננת ובאחיה, וכי הוא מביע צער על התנהגותו, ולוקח אחריות עליה.

התרשמות שירות-המבחן הייתה, כי נוכח האמור לעיל, מתאפשרת התאמתו להליך טיפולי במסגרת צו-מבחן לתקופה של שנה ומחצה, אשר במהלכו תיערך עבודה עם הנאשם על תקשורת עם בני גילו, היכולת לבחון מצבי סיכון, ולהציב גבולות לעצמו ולסביבתו. עוד ובנוסף המליץ שירות-המבחן על המרת עונש המאסר בפועל בין כותלי בית-הסוהר, באם יוטל עליו, בעונש מאסר בעבודות שירות.

8. ביום 24.06.2021, הוריתי על הזמנת תסקיר משלים של שירות-המבחן, אשר יוגש לאחר שהנאשם ישולב בתוכנית טיפולית ויוזמן לקבוצה טיפולית, נוכח האמור בתסקיר המשלים לעיל.

במסגרת התסקיר המשלים הנוסף אשר הוגש ביום 02.09.2021, הומלץ לדחות את הדיון לחודש מרץ 2022, לאחר

כניסתו הצפויה של הנאשם לקבוצה, וזאת בשים-לב לרשימת ההמתנה הארוכה מן הרגיל, והעובדה, כי הנאשם טרם צורף במועד האמור לקבוצה מתאימה.

בהמשך לאמור, קבעתי ביום 14.09.2021, כי יש להורות על דחיית הטענות לעונש על מנת לאפשר את מיצוי ההליך הטיפולי-שיקומי.

9. ביום 03.03.2022, התקבל תסקיר משלים נוסף בעניינו של הנאשם, במסגרתו צוין, כי הנאשם ממשיך להתגורר בבית הוריו, כי מזה כחודשיים עובד ברשת מזון כסדרן, וכי הלה אינו מקיים קשרים עם גורמים שוליים, אלא מתמקד בתפקודו התעסוקתי.

עוד צוין, כי במהלך חודש ינואר 2022, השתלב הנאשם בקבוצת עוברי-חוק צעירים, דוברי ערבית, כי הוא הגיע באופן סדיר למפגשים שהתקיימו עד כה, וכי התנהלותו מבטאת שיתוף-פעולה, ויכולתו ליישם בפועל את הצהרותיו המילוליות בדבר נכונותו להשתלב בהליך הטיפולי.

נוכח האמור לעיל, שב שירות-המבחן על המלצתו להעדיף, בעניינו של הנאשם, את הפן השיקומי, באופן שיסייע בהפחתת הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד. עוד הומלץ על ענישה משולבת של צו-מבחן לתקופה של שנה ומחצה, לצד מאסר בעבודות שירות, וכן על הטלת מאסר על-תנאי, כענישה צופה פני עתיד.

טיעוני הצדדים לעונש

10. ביום 08.03.2022, נשמעו טיעוני הצדדים לעונש.

ב"כ המאשימה הגיש טיעונים לעונש בכתב, אסופת פסקי-דין, בהם מתוארים, לטענתו, מקרים דומים, וכן את גזר-דינו של השותף.

בנוסף ביקש ב"כ המאשימה להדגיש כמה מן הטענות לעונש בעל-פה, וטען, כי המאשימה עותרת למתחם ענישה שנע בין 3-5 שנות מאסר בפועל לצד ענישה נלווית כולל מאסר מותנה. הפסיקה שצורפה, כך נטען, תומכת בעמדה עונשית זו, הגם שבחלק מן הפסיקה מדובר באלימות מעט חמורה יותר מאשר במקרה דנו, וכי בחלק מן הפסיקה אף מדובר בנאשמים בעלי עבר פלילי בניגוד לנאשם שבפנינו, אבל מאידך, כך נטען, בחלק מן הפסיקה מדובר בנאשם אחד לעומת שני נאשמים במקרה שבפנינו.

לגבי עונשו של השותף, כך נטען, גזר-הדין הוגש על מנת שבפני בית המשפט תהא תמונה מלאה. אליבא דבא-כוח המאשימה, השותף בזמן האירוע היה קטין כבן 16.5, בעוד שהנאשם בפנינו היה בגיר, וכי השותף היה מחוץ למכולת בזמן השוד. בסרטוני מצלמות האבטחה, כנטען, ניתן לראות את הפחד הרב של המתלוננת ואחיה שהיו במכולת, שעה שאחד מן האחים אף פרץ בבכי.

עוד ובנוסף עתרה המאשימה, שלא לאמץ את תסקיר שירות-המבחן, שעה שבתחילה לא שיתף הנאשם פעולה עם שירות-המבחן, וכי בתסקיר הראשון ההתרשמות אף הייתה שאין הנאשם בשל למעורבות טיפולית. המלצת שירות-המבחן, כך נטען, נסמכת על טיפול שעובר הנאשם מזה כחודשיים בלבד, ולפיכך אין די בכך על-מנת לחרוג ממתחם הענישה לקולה, וזאת בשים-לב, כי חריגה מעין זו יכולה להיקבע בהתקיים שני תנאים מצטברים: הנאשם השתקם או קיים סיכוי שהוא ישתקם, וכן שמעשה העבירה ומידת אשמתו של הנאשם אינם בעלי חומרה יתרה, שאז ניתן לחרוג מן המתחם רק בנסיבות מיוחדות ויוצאות-דופן.

נוכח האמור, כך נטען, חודשיים של טיפול אינם מעידים על שיקום ממשי, וכן הודגש, כי חומרת העבירה וחלקו המהותי של הנאשם בביצועה, אינם מאפשרים חריגה לקולה. לחלופין נטען, כי גם אם בית המשפט יקבע, כי קיים מקום לחרוג לקולה ממתחם הענישה, הרי שאל לה לחרוג להיות כה משמעותית עד שיוטל על הנאשם מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות-שירות.

11. בא-כוח הנאשם הגיש אף הוא פסיקה, העוסקים במקרים הדומים למקרה שבענייננו, וכן את הסכם-הסולחה. בנוסף ביקש הסניגור לאמץ את המלצת שירות-המבחן למאסר בפועל שירוצה בדרך של עבודות שירות בנוסף לצו מבחן למשך 18 חודשים.

בא-כוח הנאשם טען, כי בניגוד לטענת המאשימה, מאז 31.03.2020 ובמשך כשנה, היה הנאשם בצו-פיקוח מעצרים ושולב בהליך טיפולי. כפי שעולה מן התסקירים שהוגשו בעניינו, כך נטען, שולב הנאשם בקבוצה פרטנית ועבר הליך טיפולי משמעותי במהלך השנתיים האחרונות, במהלכן שיתף פעולה באופן מלא עם שירות-המבחן, הגיע באופן סדיר למפגשים וביטא מחויבות להליך הטיפולי. מנחי הקבוצות, כך צוין, התרשמו מהשתתפות פעילה של הנאשם, ומכך שהנאשם קשוב לתכני הקבוצה ולוקח חלק פעיל בשיח הקבוצתי.

הגם שחלפה כשנה מאז התסקיר הקודם שהוגש בעניינו של הנאשם, כך נטען, גם התסקיר הנוכחי שב על אותה המלצה, ויש בדברים אלו כדי להעיד שהנאשם הוכיח שניתן לתת בו אמון, הוכיח את עצמו שנה נוספת, ולא נפתח לו כל תיק נוסף. שירות-המבחן, כך נטען, לקח בחשבון את נתוניו האישיים של הנאשם: היותו בן 18 ביום ביצוע העבירה, העובדה שהוא היה במעצר מאחורי סורג וברח מיום 23.02.2020 עד ליום 31.03.2020, נשאר באיזוק אלקטרוני עד ליום 11.01.2021, היינו יותר מ-9 חודשים, ומאז 11.01.2021 ועד היום הוא נמצא במעצר-בית חלקי ויוצא לעבודה. על אף העובדה, כך נטען, שהנאשם מצוי במעצר בית חלקי מזה תקופה ארוכה, לא נרשמה לחובתו ולו הפרה קטנה אחת של תנאי השחרור.

עוד ציין בא-כוח הנאשם, כי יש לנאשם משפחה תומכת, וכי מדובר במשפחה נורמטיבית, שעה שהאם עובדת כאחות בבית-חולים, האב עובד בבניין, ושניהם נרתמו לשקם את הנאשם. הנאשם, כך נטען, גם בחקירותיו במשטרת-ישראל וגם בבית-המשפט לקח אחריות מלאה, ומידית, מבלי שהיה צורך לשמוע אף לא אחד מעדי התביעה. בני משפחתו של הנאשם, כך אליבא דסניגור, ניגשו למשפחת המתלוננת והגיעו לסולחה, וקיבלו אחריות מלאה על מעשי הנאשם.

לטענת בא-כוח הנאשם, בענייננו יש לסטות ממתחם הענישה בשל שיקולי שיקום, ואין כל מקום שלא לאמץ את המלצת שירות-המבחן, הואיל והדבר יוריד לטמיון את כל הישגיו של הנאשם.

בא-כוח הנאשם ביקש להפנות לת"פ 56782-01-19 **מדינת ישראל נ' גיזמאוי** (09.09.2020), שם דובר על שוד בנסיבות מחמירות, שעה ששני נאשמים, לא צעירים, ובעלי עבר פלילי, תקפו את המתלונן, ושדדו את רכבו באמצעות סכינים. בית המשפט קיבל את המלצת שירות-המבחן, קבע מתחם ענישה שנע בין 12-36 חודשים, אך משיקולי שיקום סטה מן המתחם והשית על הנאשמים, 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, לצד ענישה נלווית. בנוסף קבע בית המשפט, כי עונש המאסר בפועל של אחד מן הנאשמים ירוצה באופן חופף לתקופה האמורה.

ב-ת"פ 64325-02-20 **מדינת ישראל נ' בדראן** (26.11.2020), הורשע הנאשם, בן 21, ללא עבר פלילי, בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות של מאפיינה באמצעות כלי הנחזה להיות אקדח. בית המשפט קבע מתחם ענישה שנע בין 18-40 חודשי מאסר, והוטלו על הנאשם 9 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

ב-ת"פ 50508-06-18 **מדינת ישראל נ' חושיה ואח'** (10.03.2019), שם דובר על שוד בנסיבות מחמירות וסחיטה באיומים של שני נאשמים צעירים, ללא עבר פלילי, ונקבע מתחם שנע בין 24-48 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט השית על כל אחד מן הנאשמים, 6 חודשי מאסר, לריצוי בדרך של עבודות שירות.

ב-ע"פ 452/14 **דבוש נ' מדינת ישראל** (03.04.2014) (להלן: "**עניין דבוש**"), נדחה ערעור של נאשם, צעיר שהשתלב לאחר ביצוע העבירה בקהילה טיפולית, והורשע בעבירה של שוד באמצעות אקדח-צעצוע, ואשר הושתו עליו על-ידי בית המשפט המחוזי, 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות.

ב-ע"פ 5611/16 **סלב נ' מדינת ישראל** (14.09.2017), קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בבית המשפט המחוזי בעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע ובניסיון שוד, והוטלו עליו 12 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. בית המשפט העליון הפחית את עונשו של הנאשם, והמיר אותו ל - 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

ב-ת"פ 54647-01-20 **מדינת ישראל נ' יולזרי** (27.12.2020), הורשע הנאשם, צעיר, ללא הרשעות קודמות, בעבירה של שוד בנק באמצעות אקדח-צעצוע. בית המשפט השית על הנאשם 9 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות.

ב-ע"פ 7655/12 **פייסל נ' מדינת ישראל** (04.04.2013), דובר על נאשם שהורשע בעבירת שוד של מכשיר טלפון נייד וכ-500 ₪. בית המשפט העליון קיבל את הערעור, והפחית את המאסר בן 30 החודשים שהוטלו על הנאשם ל-20 חודשי מאסר.

ב-ע"פ 3477/09 **מדינת ישראל נ' חדר** (04.02.2010), דובר על ערעור שהגישה המאשימה נגד קולת העונש שהטיל

בית המשפט המחוזי על הנאשם בגין עבירות של ניסיון לשוד בחבורה בצירוף שוד בחבורה. בית המשפט העליון דחה את הערעור, והותיר את המאסר בן 6 חודשים, שירוצה בדרכן של עבודות שירות על כנו.

ב-ת"פ 30669-06-16 **מדינת ישראל נ' קוזולוב** (06.12.2016), שם הורשע נאשם, צעיר, בעבירה של ניסיון לשוד, ובעבירה של תקיפה לשם גניבה, והוטלו עליו 8 חודשי מאסר, בתוספת שני עונשי מאסר מותנה בני 5 חודשי מאסר כל אחד, לצד ענישה נלווית.

ב-ת"פ 15111-06-20 **מדינת ישראל נ' שוניה** (25.01.2012), דובר על נאשם שהורשע במספר עבירות שוד וניסיון שוד, אשר בוצעו עת היה תחת השפעת סמים ואלכוהול. בית המשפט המחוזי העמיד את הנאשם למבחן למשך 3 שנים, לצד ענישה נלווית.

12. הנאשם אמר אף הוא את דבריו - "**אני חוסאם עיד, אני מואשם בתיק זה, אני מצטער על כל טעות שעשיתי בסיפור הזה. אני מודע לזה שעשיתי טעות ואני לומד מהטעות הזו שביצעתי, אני מאוד מקבל תועלת מהקבוצות הטיפוליות כי אני לומד איך להתמודד עם טעויות בחיים, בעזרת השם אני אלמד מזה ולא אחזור על הטעות הזו פעם נוספת.**"

13. במועד זה הוריתי על קבלת חוות-דעת הממונה על עבודות שירות בעניינו של הנאשם, והדגשתי, כי אין בפנייה לממונה כדי ליצור אצל הנאשם הסתמכות או ציפייה כלשהי בעניין העונש שיושט עליו.

14. כאמור כבר לעיל, ב"כ המאשימה אף הגיש טיעונים לעונש בכתב, בהם הודגשה חומרת עבירת השוד ונסיבות המקרה שבפנינו, שעה שהנאשם פגע במספר ערכים חברתיים מוגנים, לרבות ביטחון הציבור ושלומו, ביטחונה האישי של המתלוננת ושני אחיה, כבודם, וזכות הקניין שלהם.

עבירות השוד, כן נטען, על נגזרותיהן השונות, ובמיוחד שוד של עובדי לילה הפכו ל"מכת-מדינה", ולפיכך קבעה פסיקת בית המשפט העליון, כי על בתי המשפט להירתם למלחמה בתופעה, בין היתר, באמצעות ענישה מרתיעה והולמת.

בענייננו, כך נטען, מדובר בעבירה, שקדם לה תכנון והכנה, שעה שהנאשם ושותפו לעבירה הצטיידו באלה וסכין, החליפו בגדים, הצטיידו בכפפות, כובעי-גרב, ואלת-ברזל טלסקופית. לטענת המאשימה, מעשיו של הנאשם ושותפו משליכים על חומרת העבירה, בשים-לב לטראומה הנלווית לאירוע מעין זה אצל הקורבנות, ולעובדה שפוטנציאל הנזק היה גבוה.

עוד טענה המאשימה, כי היא מתנגדת לכל טענה מטעמו של הנאשם בדבר נסיבות מקלות בעת ביצוע העבירה, כפי שהדברים עולים מתסקיר שירות-המבחן הואיל וטענות אלו אינן מצויות בכתב-האישום המתוקן, אשר משמש את המסגרת העובדתית לצורך טיעוני הצדדים לעונש.

נוכח חשיבות הערכים החברתיים שנפגעו עם ביצוע העבירה, כך אליבא דמאשימה, וחומרת מעשיו של הנאשם, ובשים-לב למדיניות הענישה הנהוגה, יש לקבוע מתחם ענישה שנע בין 3-5 שנות מאסר.

באשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, כך נטען, יש לזקוף לזכותו של הנאשם את עברו הפלילי הנקי. יחד עם זאת, אליבא דמאשימה, אין לאמץ את המלצות שירות-המבחן הואיל ובתסקיר מחודש פברואר, הוערך הסיכון להישנות ביצוע עבירות אלימות בעתיד כבינוני, וכי התסקיר מחודש מאי, לא ציין דבר ביחס לשינוי ברמת הסיכון הנשקפת מן הנאשם.

בנוסף נטען, כי הגם שבתסקיר המשלים צוין שחלה תזוזה ביכולתו של הנאשם להביע אמפטיה כלפי המתלוננת ואחיה ולהציב מטרות טיפוליות לעצמו, אין מדובר בשינוי מעמיק בדפוסי חשיבתו, שעה ששירות-המבחן עצמו סבר תחילה, כי הפרוגנוזה השיקומית שלו נמוכה. גם אם גדל הסיכוי לשיקומו של הנאשם, כך נטען, הרי שאין מדובר בשינוי כה ניכר, אשר מצדיק ענישה כה מקלה.

עוד ובנוסף נטען, כי המלצת שירות-המבחן אינה חד-משמעית, שעה שמדובר בהמלצה לבחון ענישה שיקומית בלבד, וכי שירות-המבחן לא הצביע על סיכוי של ממש שהנאשם ישתקם באופן שניתן לסטות לקולה ממתחם הענישה ההולם. המאשימה הדגישה את הרתעת הנאשם ואת הרתעת הרבים, וכן את העובדה, כי המתלוננת כמו גם בעל חנות המכולת לא היו מעוניינים להעיד.

המאשימה הפנתה למספר פסיקות רלוונטיות לטעמה: ב-ע"פ 5780/13 **בן אבו נ' מדינת ישראל** (16.07.2014), דובר על שוד של חנות באמצעות סכין-יפנית על-ידי נאשם שלחובתו עבר פלילי עשיר בעבירות אלימות ורכוש. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 3-6 שנים, והשית על הנאשם 52 חודשי מאסר. בית המשפט העליון קיבל את הערעור, הפחית את המתחם ל- 30-60 חודשים, והטיל על הנאשם 45 חודשי מאסר.

ב-ע"פ 5368/14 **אברהם נ' מדינת ישראל** (08.09.2014), דובר על שוד של תחנת-דלק, במסגרתו הכה הנאשם את המתלונן מספר פעמים באמצעות תק שהחזיק - למתלונן לא נגרמו חבלות. בית המשפט העליון דחה את הערעור, והותיר על כנה את קביעת בית המשפט המחוזי, לפיה מתחם הענישה ההולם נע בין 3-5 שנים, ועל הנאשם הוטלו 42 חודשי מאסר.

ב-ע"פ 6001/13 **קסה נ' מדינת ישראל** (29.01.2014), דובר על שוד של תחנת-דלק באמצעות סכין. במהלך השוד תפס הנאשם את ידו של המתלונן, עיקם אותה, ובהמשך זרק עליו מוצרים שונים, אשר פגעו בראשו ובגופו של המתלונן. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 2-5 שנים, והשית על הנאשם 33 חודשי מאסר - ערעורו של הנאשם לבית המשפט העליון, נדחה.

ב-ע"פ 3658/14 **ילסייב נ' מדינת ישראל** (23.01.2015), הורשע הנאשם בביצוע שוד בנסיבות מחמירות, נקבע מתחם ענישה שנע בין 3-6 שנות מאסר, והנאשם נדון ל-4 שנות מאסר, לצד ענישה נלווית. בית המשפט העליון דחה

את הערעור שהוגש על-ידי הנאשם, והותיר את גזר-הדין של בית המשפט המחוזי על כנו.

15. ביום 26.04.2022, הוגשה חוות-דעת הממונה על עבודות-השירות, לפיה הנאשם מתאים לעבודות-שירות, והומלץ על הצבתו במועצה המקומית ערערה.

דין והכרעה

16. פסיקה עקבית וארוכת שנים של בית המשפט העליון מצביעה על החומרה בה רואים את עבירת השוד, ועל הצורך לנהוג ביד קשה במבצעה, ולא בכדי ראה המחוקק לנכון להציב בצדה עונש מירבי של 20 שנות מאסר.

אפנה לדבריו של כב' השופט ע. פוגלמן ב- ע"פ 8696/18 **מדינת ישראל נ' עדנאן מני** (18.04.2019):

בפסיקת בית משפט זה תוארה לא אחת חומרתה של עבירת השוד בנסיבות מחמירות, הפוגעת בביטחונו האישי של הפרט וברכוש, וכן בתחושת הביטחון של הציבור בכללותו, בשלומו וברווחתו (ע"פ 4125/14 חרב נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 7 (6.1.2015); ע"פ 8205/12 דדון נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 5 (26.12.2013)). הענישה בעבירות מעין אלו, כך נפסק, צריכה לבטא את הסלידה החברתית העמוקה מהמעשים ולשלוח מסר מרתיע "לכל מי שבוחר להשיג רווח 'קל' בדרך עבריינית תוך פגיעה באנשים תמימים הנקרים בדרכם" (ע"פ 5265/12 עמור נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 8 (27.12.2012); עניין מיכלאשוילי, פסקה 7).

לא זו אף זו, פסיקת בית המשפט העליון אף עמדה על החומרה היתרה בה יש להתייחס לאותם עבריינים, שמחפשים טרף קל, בדמות המתלוננת שבענייננו, אשר כל "חטאם" הוא, שהם עובדים לפרנסתם, גם בשעות הערב המאוחרות - בגפם - ואינם יכולים להתנגד לדרישות העבריינים, עת חיהם ושלמות גופם מונחים על כף המאזניים.

אפנה לדבריו של כב' המשנה לנשיאה, השופט נ. הנדל "פ 4812/12 **רשיפל סעדייב נ' מדינת ישראל** (11.04.2013), פסקה 4:

"בלב הדיון ניצב מעשה שוד בחנות קיוסק בשעת לילה מאוחרת, תוך איומים על העובד במקום ותקיפתו. שכיחותם של מקרים כגון דא מחייבת את היחלצותו של בית המשפט לעזרתם של עובדי הלילה. עובדי הקיוסקים נמנים עם שורה ארוכה של עובדים, דוגמת עובדי תחנות דלק ומאבטחים, המעניקים שירות בשעות הלילה לאלה הזקוקים לו. המדובר באנשים אשר עובדים לפרנסתם בעבודות שמטבען אינן פשוטות. בעבודתם חשופים הם למפרי חוק אשר מנצלים את אצטלת הלילה ורדת החשכה לביצוע זממם.

לרוב, עובדים אלה נמצאים במקום בגפם, ועוברי האורח המצויים בסביבתם הם מעטים. לא אחת מותקפים "עובדי הלילה" על ידי יחידים או קבוצות אשר שמו להם למטרה להשיג "כסף קל" ביודעם שהעובד נמצא לבדו ולא יתנגד למתן הכסף כאשר חייו ושלמות גופו מונחים על הכף. מעבר לנזק הפיזי שגורמים התוקפים לעובדים, הפגיעה הנפשית לנוכח הטראומה שעברו ותחושת חוסר האונים בה הם מצויים הינן גבוהות במיוחד".

17. במעשיו פגע הנאשם בערכים חברתיים מוגנים רבים, לרבות, בערך כבוד-האדם, בשלמות גופם, ביטחונם וחיהם של המתלוננת ושני אחיה הקטינים, בתחושת הביטחון האישי, בסדר החברתי ושלומו הציבורי, וכן ברכוש ובקניין.

18. ודוק, על-פי עובדות כתב-האישום המתוקן, ביום 08.02.2020, בשעות הערב המאוחרות, נפגשו הנאשם ו-מ' ותכננו יחד לבצע שוד במכולת, בין היתר, תכננו השניים יחד את פרטי ביצוע השוד וחלוקת התפקידים ביניהם. בהמשך, ולצורך מימוש התוכנית, החליפו הנאשם ו-מ' בגדים והצטיידו בכפפות, כובעי גרב, אלה וסכין.

בהמשך הערב, סמוך לשעה 21:20, הגיעו הנאשם ו-מ', כשהם רעולי-פנים למכולת, כאשר הנאשם אוחז באלה ו-מ' אוחז בסכין. הנאשם נכנס למכולת ו-מ' נשאר לשמור ולתצפת מחוץ למכולת סמוך לדלת הכניסה, שעה בה שהו במכולת הקופאית - המתלוננת בענייננו, ושני אחיה הקטינים, כבני 16 ו-11.

הנאשם נופף באלה באופן מאיים לעבר המתלוננת ושני אחיה הקטינים, ודרש מן המתלוננת שתיתן לו את הכסף שיש בקופה בכוונה לגנבו. אחד מן האחים נבהל ופרץ בבכי, המתלוננת בכתה וסירבה לתת לנאשם את הכסף, תוך שהיא מסבירה לו, כי המכולת אינה שלה. הנאשם ניסה לפתוח את הקופה ולא הצליח, והאח השני, בשל פחדו מן הנאשם, חיפש את המפתח של הקופה, אך לא מצאו.

בזמן זה, ניסו המתלוננת ואחד מאחיה להתקשר לאביהם, או אז איים עליהם הנאשם באמצעות האלה, ודרש, כי יזרקו את הטלפון מידיהם. הנאשם התקדם אל עבר המתלוננת ואחיה, כשהוא מנופף באלה ומאיים עליהם ובשל איומיו ופחדם מפניו הם הניחו את הטלפון.

אם לא די בכך, בהמשך למתואר לעיל, התפתח בין הנאשם לבין המתלוננת דין ודברים בנוגע לפתיחת הקופה, והלה שב ואיים עליה ועל אחיה באמצעות האלה, כאשר כל אותה עת המתלוננת שבה וביקשה, כי יניח להם וילך. הנאשם הורה למתלוננת לגשת לקופה ולבצע "עסקה" שתאפשר את פתיחת הקופה. בשל פחדה ממנו, פתחה המתלוננת את הקופה, הוציאה שטר של 200 ₪, מסרה אותו לנאשם, וסגרה את הקופה.

הנאשם דרש, כי המתלוננת תיתן לו את כל הכסף מן הקופה ומשסירבה, רכן הנאשם לעבר הקופה, דחף את המתלוננת, הכניס ידיו לקופה, ונטל ממנה כ- 1,500 ש"ח במזומן. לאחר האמור, יצא הנאשם מן המכולת, וברח מן המקום יחד עם שותפו לעבירה, כאשר ברשותם הכסף, אותו נטלו מן המכולת.

עולה בבירור מן האמור לעיל, כי לנאשם היו הזדמנויות למכביר לעצור את מעשיו בכל רגע נתון הן מחפץ ליבו, והן נוכח תחיות המתלוננת ושני אחיה הקטנים, דא עקא, הוא לא עשה כן. נהפוך הוא - הנאשם עשה כל שלא ידו על-מנת שמעשה השוד יצלח, כמפורט כבר לעיל, ודומה, כי גם עת מצוקתם של המתלוננת ושני אחיה הקטנים הייתה גלויה לעיניו, הלה המשיך במעשיו, מבלי שמצוקה זו נגעה לליבו וגרמה לו לחדול ממעשיו.

בנוסף, גם אם במבחן התוצאה לא נגרם נזק נוסף מעבר לנזק הכספי, הרי שעלינו לזכור, כי ראשיתו של מעשה שוד ידוע, אולם פעמים רבות, יוצאים הדברים משליטה, ואזי אחריתם מי ישרנו?

19. מתחם הענישה בעבירות השוד תלוי בנסיבותיו המיוחדות של כל מקרה ומקרה, וכך קבעה כב' השופטת ע. ברוך ב-ע"פ 4442/19 **מדינת ישראל נ' דניאל אלחנדרו שוץ ואח'** (13.11.2019) (להלן: "**עניין שוץ**"), פסקה 10:

"לעבירת השוד בנסיבות מחמירות פנים רבות ומשך הענישה בגינה היא מגוונת" בשל השוני במידת הפגיעה בערכים המוגנים ובמאפיינים הנסיבתיים של המקרים השונים ובכלל זה שימוש בנשק וסוג הנשק; מידת האלימות שהופעלה ותוצאותיה; חומרת הפגיעה של הקורבן; זהות הקורבן כמשתתף לקבוצות הטעונות הגנה יתרה כמו למשל קשישים (ע"פ 3338/13 טחימר נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] סעיף 3 לפסק הדין (19.2.2015) או עובדי לילה בתחנות דלק ונהגי מוניות (ע"פ 1698/16 דמלאו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8.11.2016) [להלן: עניין דמלאו, ע'ב']); מידת התכנון; הנזק הכלכלי והנפשי שנגרם וכיוצא באלה היבטים, המשמשים שיקולים בקביעת מתחם העונש ההולם". (ע"פ 5430/16 אפשטיין נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 12 (1.8.2017)). (ההדגשה אינה במקור).

באי-כוח הצדדים הפנו לפסיקה רלוונטית, והגישו לעיוני אסופה נרחבת של פסיקה.

עולה בבירור, כי קיים מנעד רחב ביותר של פסיקה באשר לענישה בעבירות האמורות. מחד-גיסא, קיימת פסיקה שבה הסתפקו בתי המשפט בהטלת עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות-שירות או לחלופין הטילו על הנאשמים עונשי מאסר לא ארוכים, ומאידך גיסא, קיימת פסיקה, שבה עמדו בתי המשפט על-כך שיש להטיל על נאשמים בעבירות שוד ענישה מוחשית, אשר תכלול תקופת מאסר משמעותית מאחורי סורג ובריח.

20. קראתי את הפסיקה אליה הפנו הצדדים.

מן הפסיקה אליה הפנתה המאשימה עולות נסיבות חמורות מן הנסיבות אשר מתוארות בכתב-האישום המתוקן בעניינו, לרבות, שימוש באלימות קשה, ופגיעה פיזית במתלוננים.

מנגד, לאורכה ולרוחבה של הפסיקה אליה הפנה בא-כוח הנאשם עולה, כי גם בהן הנסיבות שונות בתכלית מאלו שבעניינו של הנאשם שבפניי, לרבות העובדה, כי חלקן נדונו בערכאות הערעור השונות, וכי ערכאת הערעור אינה נוטה למצות את חומרת הדין עם הנאשמים, חלק מן העבירות בוצעו ללא תכנון מוקדם, ובנסיבות שונות מן הנסיבות שבעניינו. כן יש ליתן את הדעת למועדים בהם ניתנו פסקי-דין אלו, וזאת בשים-לב למגמת ההחמרה העולה מפסיקות בית המשפט העליון בעבירות כגון דא.

לצד הפסיקה האמורה, מעיון מעמיק בהלכות, עולה, כי בית המשפט העליון התווה בפסיקה עקבית את מדיניות הענישה הראויה בעבירות שוד בכלל, ובאלו שכוונו כלפי עובדי-לילה בפרט.

אפנה לדבריו של כב' השופט א. שטיין ב-ע"פ 1062/19 פלוני נ' מדינת ישראל (09.07.2019), פסקה 18:

"בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתה הרבה של עבירת שוד ועל הצורך להילחם במבצעייה ביד קשה תוך הטלת עונשים מרתיעים. דברים אלו נכונים שבעתיים כאשר מדובר בשוד המבוצע באישון ליל, כלפי אדם שמשרת את הציבור בהיותו חשוף לגחמות זדון של עבריינים שמחפשים טרף קל. שכיחותם של מקרים כגון דא מחייבת את בתי המשפט להירתם למאבק בתופעה מכוערת זו באמצעות ענישה קשה ובלתי מתפשרת".

בעניינו, מחד גיסא, מעשה השוד אינו נמנה עם המקרים החמורים ביותר, בשים-לב לאבני-הבוחן האמורים בעניין שווי: סוג הנשק באמצעותו בוצע השוד, מידת האלימות שהופעלה ותוצאותיה, שעה, שמעשה השוד בעניינו בוצע באמצעות אלה, הנאשם איים על המתלוננת, אולם לא פגע בה או באחיה באופן פיזי.

מאידך גיסא, אדגיש, כי הגם שלמתלוננת ולאחיה לא נגרם נזק פיזי, אין להקל ראש, ולו בדוחק, בנזקים הנפשיים שעלולים להיגרם למאן-דהוא כתוצאה מאירוע כה טראומטי, מקל וחומר שעה שמדובר בקטינים. בנוסף, כאמור כבר לעיל, מדובר במעשה שוד, אשר כוון נגד עובדת-לילה ואחיה הקטינים, אשר משתייכים לקבוצה הטעונה הגנה יתרה, וכי ברי, כי המעשים האמורים בוצעו לאחר תכנון קפדני ואין מדובר במעשה ספונטני.

21. יודגש, כי הגם שאין להתעלם מעקרון אחידות הענישה, המהווה עיקרון יסודי בשיטת המשפט הישראלי, בעיקר עת בעניינו מדובר בפרשה אחת, אשר בה מעורבים היו שני נאשמים, אין בעובדה, כי העבירות בוצעו בצוותא, כדי להוביל בהכרח לתוצאה זהה, הואיל ויש לזכור, כי יש לאזן בין עקרון אחידות הענישה לבין שיקולים נוספים, אשר מטרתם להגשים את תכלית הענישה, לרבות העיקרון הקובע, שהענישה היא אינדיבידואלית, הכול לפי נסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו של מבצע העבירה.

בעניינו, לא זו בלבד ששותפו של הנאשם בעבירה היה קטין במועד ביצוע העבירה, אלא - וזה העיקר - חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה היה משמעותי בהרבה מחלקו של השותף, שעה שכעולה מעובדות כתב-האישום המתוקן, היה זה הנאשם שנכנס למכולת, ולפיכך היה זה הוא שהילך אימים על המתלוננת ואחיה, בעוד

שהשותף נשאר לשמור ולתצפת מחוץ למכולת, סמוך לדלת הכניסה.

יפים לענייננו, דבריו של כב' השופט י. אלרון ב-ע"פ 945/18 ווסים סלאימה נ' מדינת ישראל (14.01.2019), פסקה 15:

"לבסוף, והיא העיקר, הגם שעקרון אחידות הענישה מהווה עקרון מנחה בדין הפלילי, הוא שיקול אחד במכלול השיקולים שיש לאזנם במטרה להגשים את תכלית הענישה" (ע"פ 5082/15 עבד נ' מדינת ישראל[פורסם בנבו] (10.3.2016)). כשם שעקרון זה תומך בהשוואת עונשם של המעורבים באותה פרשה עבריינית, הוא תומך גם בקיומו של רף ענישה אחיד בנסיבות דומות. יפים לעניין זה הדברים שכתבתי בע"פ 1548/18 גיא נ' מדינת ישראל[פורסם בנבו] (28.11.2018):

"בהיבט האחד, מחייב עקרון אחידות הענישה מבט כולל, הבוחן את הענישה בנסיבות העניין ביחס לענישה במקרים דומים, כאמור בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. בהיבט השני, עקרון זה מחייב לבחון את מידת העונש גם ביחס לענישה שהושתה על כל אחד מהמעורבים במסגרת אותה פרשה עבריינית, כך שמדרג הענישה ישקף את חלקם היחסי של כל אחד מהעבריינים בפרשה" (שם, בפסקה 22).
(ההדגשה אינה במקור).

בהתחשב במכלול הנסיבות שמניתי לעיל הקשורות לביצוע העבירה, חומרת העבירה, והערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצועה ולאחר שעמדתי על מדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות דומות, אני קובע כי מתחם הענישה הראוי, בנסיבות המקרה דנן, הוא מאסר בפועל לתקופה שנעה בין 26 חודשים ל-52 חודשים, זאת לצד עונשים נלווים.

22. בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם או לקולה, בשל שיקולי שיקום וטיפול של הנאשם, או לחומרה בשל הגנה על שלום הציבור.

בענייננו, וכמפורט בהרחבה בפסקאות 4-9 לעיל, הוגשו מספר תסקירים של שירות-המבחן, שעה שבמסגרת התסקיר העדכני שהוגש ביום 03.03.2022, המליץ שירות-המבחן להעדיף, בעניינו של הנאשם, את הפן השיקומי, באופן שיסייע בהפחתת הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד. עוד הומלץ על ענישה משולבת של צו-מבחן לתקופה של שנה ומחצה, לצד מאסר בעבודות שירות, וכן על הטלת מאסר על-תנאי, כענישה צופה פני עתיד.

אדגיש, כי כלל ידוע הוא, שלתסקיר שירות-המבחן קיימת חשיבות רבה בהליך הפלילי. יחד עם זאת, האיזון בין כלל השיקולים, ייעשה על-ידי בית המשפט.

אפנה בעניין זה לדבריו של כב' השופט (בדימוס) א. שהם ב- רע"פ 654/13 פאדי אבו בכר נ' מדינת ישראל (26.02.2013), פסקה 14:

אציין, כי, ככלל, בתי המשפט מייחסים חשיבות רבה להמלצות שירות המבחן, אך הם אינם כבולים בהמלצותיו. הלכה מושרשת היא, כי על בית המשפט היושב עלי דין "לתת דעתו לשיקולים הכוללים של ההליך הפלילי, וביניהם לעניינים ששירות המבחן אינו מופקד עליהם." (רע"פ 10524/09 בוזגלו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (5.1.2010); וראו גם, רע"פ 7734/12 מגידוב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (28.10.2012); אהרון ברק "התסקיר וקצין המבחן למבוגרים" מבחר כתבים כרך א 653 (2000)).

עוד ובנוסף אדגיש, כי הלכה עקבית ורבת-שנים של בית המשפט העליון קובעת, כי תסקיר שירות-המבחן, מהווה המלצה בלבד. בית המשפט הוא זה שנדרש לאזן בין כלל השיקולים הצריכים לעניין, לרבות האינטרסים של הנאשם, ושל הציבור, מדיניות הענישה הנוהגת וחומרת העבירה מושא כתב-האישום.

אפנה לדבריו של כב' המשנה לנשיאה (בדימוס) ס. ג'ובראן ב-רע"פ 3183/16 עפרי נ' מדינת ישראל (08.03.2017), פסקה 11:

"אין בידינו לקבל את טענת המערער, לפיה היה מקום להטיל עליו ענישה מקלה יותר ולהסתפק בגזירת עונש שירוצה בעבודות שירות בהתאם להערכת שירות המבחן. לעניין זה ידועה ההלכה לפיה תסקיר שירות המבחן, על אף הערכת מקצועיותו הרבה, מהווה המלצה בלבד ובית המשפט רשאי להפעיל את שיקול דעתו בהתחשב בכלל האינטרסים העומדים לפניו (ע"פ 4472/16 עווד נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 7 (15.6.2016); ע"פ 6560/15 סריס נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 (2.5.2016); ע"פ 2032/15 ממון נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 22 (11.8.2015); ע"פ 6341/14 איתשי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 13 (8.7.2015); בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 (29.6.2005)). במקרה שלפנינו, לא ניתן לומר כי לא ניתנה התייחסות להמלצת שירות המבחן. בית המשפט המחוזי התייחס לתסקיר בגזר דינו ועל בסיסו, בין היתר, התחשב בנסיבות שעניינן לקיחת האחריות מצד המערער על מעשיו והבעת חרטתו עת קבע את מתחם העונש ואת עונשו של המערער בתוך מתחם זה. אמנם, בית המשפט המחוזי הגיע בסופו של יום למסקנה כי אין לקבל את המלצת שירות המבחן לגבי סוג העונש, אך זאת לאחר שבחן את ההמלצה לגופה, והפעיל את שיקול דעתו בגזירת עונשו של המערער, ולפיכך, איננו מוצאים מקום להתערב בקביעתו."

הגם שסבור אני, כי יש לסטות, בעניינו של הנאשם, ממתחם הענישה שקבעתי לעיל, אין בידי לקבל את המלצת שירות-

המבחן בעניינו של הנאשם, ככתבה וכלשונה, ואנמק.

בעניינו, הגם שהנאשם שם פעמיו הראשוניים והחשובים בדרך המשמעותית שעליו עוד לעבור, שעה שהלה השתלב בקבוצת עוברי-חוק צעירים במהלך חודש ינואר 2022, סבורני, כי לא ניתן לקבוע מסמרות מצעדים ראשוניים אלו, מבורכים ככל שיהיו, באשר לסטייה כה משמעותית ממתחם הענישה, עד כי ניתן לוותר על ענישה מאחורי סורג ובריח, וודאי שאלו אינם יכולים למחוק כליל את המעשה שביצע הנאשם, שעה שבערבו של יום, החליט הנאשם לשדוד מכולת, ולהלך אימים על המתלוננת ואחיה, מבלי שתחינותיהם של אלו עוררה בו כל חמלה, וגרמו לו לחדול ממעשיו.

בנוסף, ברי, כי קיימים, בעניינו, גם שיקולים נוספים מלבד אלו שעמדו לנגד עיניו של שירות-המבחן.

לעניין זה, אפנה לדבריה של כב' השופטת (בדימוס) ע. ארבל ב- ע"פ 4177/06 **מדינת ישראל נ' אבו הויד** (21.06.2006), פסקה 5:

"העבירה בה הורשע המשיב חמורה היא גם בנסיבות בהן לא נעשה שימוש בנשק. היא מבטאת אי קבלה של תפישות היסוד של החברה באשר לכבוד שיש לנהוג בגופו של אדם ובזכותו על רכושו. היא מבטאת תפישה שלפיה כוח הזרוע הוא שמכתיב את ההתנהלות וגורמת לכך שהציבור מתנהל בתחושה של חוסר ביטחון אישי, בידיעה כי פורענות עשויה להתרגש עליו גם בהלכו לתומו ברחוב, מידו של מי אשר מבקש לעשות רווח קל. אותם אזרחים תמימים זכאים ללכת ברחוב מוגנים מפני תוקף ואורב שאינו רואה לנגד עיניו אלא את עניינו שלו. בגזירת הדין בעבירה מסוג זה ראוי כי בית המשפט ייתן את הדעת, לצד נסיבותיו האישיות של הנידון והאפשרות לשקמו, גם לצורך לשלוח מסר ברור לפיו מי שנכון לבצע מעשים מעין אלה צפוי לעונש משמעותי שיבטא גם את פגיעתו הרעה בחברה, לצד שיקולי הענישה האחרים". (ההדגשה אינה במקור).

שנית, הלכת בית המשפט העליון קבעה, שהפעלת הסמכות הקבועה בסעיף 40 לחוק העונשין, אינה מוגבלת לעבירות קלות בלבד, ר' ע"פ 6637/17 **קרנדל נ' מדינת ישראל** (18.04.2018) (להלן: **"עניין קרנדל"**), ובד-בבד נקבע, כי יש להתחשב בכל מקרה על נסיבותיו ולהביא בחשבון שלל שיקולים.

לעניין זה אפנה לדבריה של כב' השופטת ד. ברק-ארז, בעניין קרנדל, פסקאות 24-25:

"....במקרים קודמים שבהם נדרש בית המשפט להעריך את סיכויי השיקום במסגרת סעיף 40 לחוק העונשין הובאו בחשבון, בין היתר, השיקולים המרכזיים הבאים: המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על

המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה (ע"פ 7459/12 שיבר נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 (20.6.2013); ע"פ 779/15, בפסקה 11; עניין אלקרינאוי, בפסקה 12; עניין סלב, בפסקאות 16-17; עניין שנהר, בפסקה 24).

חשוב להבהיר: אין מדובר ברשימה ממצה של שיקולים, והתקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום. טעם עיקרי לכך הוא שחלק מהשיקולים שהוזכרו לעיל מובאים ברגיל בחשבון במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם (ראו: סעיף 40א לחוק העונשין). עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של סעיף 40ד(א). דברים אלה זוכים למשנה חיזוק מקום בו מדובר באדם צעיר נעדר עבר פלילי (עניין סלב, בפסקה 16):

בענייננו, וכפי שעולה מקריאה מעמיקה של התסקירים השונים שהוגשו בעניינו של הנאשם, נעדרים מספר שיקולים לא מבוטלים מתוך הרשימה שנקבעה בעניין קרנדל, שעה שדומה, כי בשלב זה, ההליך הטיפולי נמצא בראשיתו, וכי גם אליבא דתסקירים השונים, אין אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגותו של הנאשם ובדרך החשיבה שלו, כי אם "תזוזה ביכולתו להתייחס באופן אחראי ואמפטי אל אירוע נשוא הדין..." (תסקיר מיום 24.05.2021), בעוד שבתסקיר הקודם נכתב, כי "התקשה לבטא אמפטיה למתלוננים והבעת הפגיעה בהם...." (תסקיר מיום 04.04.2021).

יודגש, כי על אף טענת הנאשם, כי הוא התקשה במפגשים ללא מתורגמן לשפה הערבית, להסביר את עצמו באופן מותאם, עולה מן התסקיר, שנערך בליווי מתורגמן, כי הנאשם לא שלל את העדר האמפטיה, כפי שהדבר עלה בתסקירים הקודמים, אלא מסר, כי "בעיתוי זה הוא מכיר בפגיעתו במתלוננים....", וכי "בעיתוי זה עלתה יכולת גבוהה יותר להתייחס לפגיעתו....במתלוננים" (ר' תסקיר מיום 04.04.2021).

בנוסף עולה מן התסקירים חסר באשר להערכת הסיכון לביצוע עבירות אלימות בעתיד, שעה שבעוד שבתסקיר מיום 15.02.2021 צוין, כי "במכלול הנתונים אנו מעריכים כי קיים סיכון בינוני לביצוע עבירות אלימות בעתיד", באף לא אחד מן התסקירים המשלימים שונתה הערכה זו. יתרה מכך, בתסקיר-המשלים העדכני ביותר, מיום 03.03.2022 צוין, כי "יש להעדיף את הפן השיקומי, עבור צעיר שמסוגל להערכתנו להירתם ולהיתרם מהליך טיפולי באופן שיסייע בהפחתת הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד", וכי שירות-המבחן עצמו סבר שיש להשית על הנאשם "....ענישה מוחשית כדי להמחיש לו את חומרת מעשיו....", וכן "....ענישה הצופה פני עתיד".

אין בידי לקבל טענות לפיהן, אם לא תתקבל המלצת שירות-המבחן ככתבה וכלשונה, ירד התהליך הטיפולי שעבר הנאשם לטמיון - נהפוך הוא. סבור אני, כי ככל שהנאשם קיבל כלים בהליך הטיפולי שהחל בו, אלו יוכלו לשמש אותו

בהמשך חייו. יתרה מכך, יודגש, כי הנאשם יוכל להשתלב במסגרות הטיפוליות והשיקומיות, ששירות בתי הסוהר מקיימים, במשך תקופת מאסרו.

יודגש, כי לא נעלם מעיני גילו הצעיר של הנאשם. יחד עם זאת, כעולה מפסיקת בית המשפט העליון, אין בכך כדי להוביל בהכרח לסטייה ממתחם הענישה משיקולי שיקום, ומקל וחומר אין בגילו הצעיר של הנאשם כדי להוביל בהכרח להימנעות מענישה מאחורי סורג וברח.

אפנה לדבריו של כב' המשנה לנשיאה בדימוס, השופט ס. ג'ובראן, בעניין דבוש, פסקה 15:

"עולה כי לא בכל מקרה בו קיימים סיכויי שיקום, יוקל העונש שהוטל על הנאשם עד כדי חריגה ממתחם הענישה שנקבע לעבירה שנעברה, גם אם מדובר ב"בגיר צעיר", וגם אם המלצת שירות המבחן מצדדת בהקלה כזו. בענייננו, חומרת המעשים של המערער היא רבה. המערער הגיע בשעות הלילה הקטנות לתחנת דלק והצמיד מה שנראה כאקדח לראשו של המתלונן. אמנם, מדובר באקדח צעצוע, אך נקבע כבר בפסיקה כי אין בכך כדי להפחית את החרדה שאחזה ודאי במי שאקדח כזה מכוון לראשו, והוא מדמה אותו כאמיתי (וראו גם: עניין בן דלק, פסקה 6). באשר לעבירת השוד כשלעצמה, רק לאחרונה נדרשתי לחומרתה (אמנם בנסיבות מחמירות, אך הדברים יפים גם כאן) וציינתי כי "הערך החברתי שנפגע מביצוע עבירת שוד הוא כבודם, חירותם ורכושם של המתלוננים - קורבנות העבירה וביטחונם של הציבור, יכולתו הממשית לחיות את חייו, ולהלך ברחובות ללא חשש" (עניין גברזגני, פסקה 30; וראו גם דברים שכתב השופט א' שהם באשר לשוד בסניף דואר בע"פ 7516/12 פלוגי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 12 (1.8.2013))."

על יסוד כל האמור לעיל, סבורני, כי בעניינו של הנאשם, ולאחר ששקלתי את כלל השיקולים ואיזנתי ביניהם, יש לסטות ממתחם הענישה נוכח שיקולי שיקום, אולם לא ניתן להימנע מענישה בפועל, מאחורי סורג וברח, מקל וחומר שעה ששירות-המבחן עצמו הדגיש, כי יש להשית על הנאשם **"...ענישה מוחשית כדי להמחיש לו את חומרת מעשיו...."** (ר' תסקיר מיום 03.03.2022).

23. בענייננו יש ליתן את הדעת להודאתו של הנאשם במיוחס לו בכתב-האישום המתוקן, בהזדמנות הראשונה, מבלי שיהא צורך בקיום הליך ראייתי ותוך חיסכון בזמן שיפוטי יקר, וכן את העדר העבר הפלילי שלו.

בנוסף, יש ליתן את הדעת, לכך שמדובר במאסרו הראשון של הנאשם, וכן לגילו הצעיר, כפי שנקבע בסעיף 40 יא(1) לחוק העונשין:

"בגזירת העונש המתאים לנאשם כאמור בסעיף 40ג(ב), רשאי בית המשפט

להתחשב בהתקיימות נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, המפורטות להלן, ובמידה שבה התקיימו, ככל שסבר כי ראוי לתת להן משקל בנסיבות המקרה, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם:
(1) הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו."

וכן אפנה לדבריו של כב' המשנה לנשיאה בדימוס, השופט ס. ג'ובראן ב-ע"פ 7781/12 פלוני נ' מדינת ישראל (25.06.2013), פסקה 58:

"לאור כל האמור לעיל, לגישתי, יש מקום להתחשב במסגרת שיקולי הענישה בייחודיותה של קבוצת ה"בגירים צעירים". חשוב להבהיר כי אין בקביעתנו זו כדי לקבוע כי בגזירת עונשם של קבוצה זו, יש לשקול שיקולים זחים לאלו של קטינים. יחד עם זאת, על בית המשפט בקובעו את עונשו של "בגיר צעיר" לייחס לגילו משקל משמעותי...."

מנגד יש להתחשב כשיקול לחומרה בעקרון ההרתעה בעבירות השוד ובצורך ההולך וגובר למגרן, שעה הרי שעלינו לזכור, כי ראשיתו של מעשה שוד ידוע אולם פעמים רבות מידי, יוצאים הדברים מכלל שליטה, ואזי אחריתו מי ישורנו? על המבצעים עבירות שוד להבין, כי הדרך בה בחרו היא דרך חתחתים, שעלולה להוביל לדרך ללא מוצא, ועל מסר זה להדהד הלאה.

לא מצאתי בקיומו של הסכם הסולחה, כאחד מן השיקולים שיש לשקול בעת גזירת עונשו של הנאשם, כדי להימנע, כאמור, מענישה בפועל, מאחורי סורג וברית. יודגש, כי הסכמי סולחה עשויים להרגיע את הרוחות, אולם אין הם מחליפים את ההליך הפלילי, והם אינם משלימים את דרכי הענישה שקבע המחוקק, הן בשים לב לשלל מטרות הענישה השונות, והן לשיקולים נוספים שבאים לידי ביטוי בגזרי-הדין של הערכאות השיפוטיות.

אפנה לדבריו של כב' השופט י. אלרון ב-ע"פ 5407/21 אסד דלאשי נ' מדינת ישראל (15.02.2022), פסקה 10:

"אף איני רואה לייחס להסכם ה"סולחה" שנחתם את המשמעות המשפטית לה טוען המערער. כפי שציינתי בעבר לא אחת, בעצם יישוב הסכסוך בין הצדדים אין כדי למצות את האינטרס הציבורי שבהרתעת הרבים מפני ביצוע מעשים דומים והוא אינו מאיין את הצורך כי מבצעי עבירה ייתנו את הדין על מעשיהם. כמו כן, מתן גושפנקה ל"סולחות" כ"מרכיב משלים" לדרכי הענישה הקבועים בדין, יש בו כדי להוות מעין הפרטה פסולה של ההליך הפלילי (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, פסקה 22 [פורסם בנבו] (5.11.2019))."
(ההדגשה אינה במקור).

24. בשקלול הנסיבות והנתונים השונים אני קובע, כי העונש הראוי בנסיבות הוא עונש של 14 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי המעצר בהם נשא הנאשם מיום 23.02.2020 ועד ליום 31.03.2020.

אני דוחה את עתירת המאשימה להשית על הנאשם אף רכיב של פיצוי כספי. סבורני, כי בנסיבות העניין שבפניי, יש לאפשר לו עם יציאתו מן הכלא לפתוח דף חדש, וזאת אף בשים-לב לקיומו של הסכם-סולחה, בעניינו.

25. אשר על כן אני גוזר על הנאשם:

א. מאסר למשך 14 חודשים, לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו מיום 23.02.2020 ועד ליום 31.03.2020.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 8 חודשים שיופעל במידה והנאשם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו, עבירת רכוש או אלימות מסוג עוון או פשע.

26. סבורני, כי על הנאשם להמשיך בדרך השיקומית בה החל, ועל גורמי הטיפול בשב"ס לעשות כל שלאל ידם על-מנת להמשיך ולשלב בתוכניות טיפוליות הולמות ומתאימות לעניינו של הנאשם.

הנאשם יתייצב לריצוי מאסרו בבית מעצר קישוןביום **30.05.2022** עד השעה 10:00, או על-פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 08-9787377, 08-9787336. תנאי השחרור או המעצר בהם היה נתון הנאשם עד כה, ימשיכו לחול עד להתייצבותו לתחילת ריצוי עונשו.

המזכירות תשלח עותק מגזר-הדין לשב"ס ולשירות-המבחן

ניתן היום, ח' אייר תשפ"ב, 09 מאי 2022, בהעדר הצדדים.